

SIVISTYSPALVELUT

Vastuualueet: perusopetus, lukio, vapaa-ajan koulutus, vapaa-aikapalvelut, varhaiskasvatus sekä tukipalveluna koulutoimisto/joukkoliikenne.

Toimielin: sivistyslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Kaupunkistrategian mukaiset tavoitteet:

Kestävä kehitys ja biotalous osaksi kaupungin tulevaisuutta

- Kestävä kehitys arkipäivän toiminnaksi

Haapajärven vahvuudet tietoisuuteen markkinoinnilla

- Koululaiset ja opiskelijat paikkakunnan markkinoijina

Koulutus. ja kulttuuripalvelut elinvoiman vauhdittajana

- Vetovoimaiset koulutuspalvelut
- Koulutuspalvelujen hyväkuntoiset ja toimivat tilat
- Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen

Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen

Toimenpiteet:

- Koulujen kestävän kehityksen toiminnan ja opetuksen jatkaminen ja kehittäminen
- Koululaiset ja opiskelijat tekevät osana opetussuunnitelmaa säännönmukaisesti ja suunnitelmallisesti materiaalia paikkakuntaan liittyvistä aiheista eri näkökulmista nettiin ja eri somekanaviin
- Koulujen opetussuunnitelmat ja hanketoiminta
- Varhaiskasvatuksen suunnitelmat ja hanketoiminta
- Lukion ja liiketalouden opetuksen yhteistyön kehittäminen
- Koulujen vierailu- ja tutustumiskäyntipalveluiden myynti ulkomaisille opettajille
- Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen koulujen opetuksessa
- Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen Haapajärven kaupungin strategian mukaisesti

Palvelutuotannon periaatteet:

1. Kaupungin omana toimintana tuotettavat palvelut

- Varhaiskasvatus
- Perusopetus
- Lukiokoulutus

2. Yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa tuotettavat palvelut

- Toisen asteen koulutuksen ylläpitojärjestelmä
- Kansalaisopisto (Jokilatvan opisto), musiikki- ja tanssiopistopalvelut ja avoin yliopisto
- Kirjasto
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut tuotetaan omana tuotantona tai alueellisesti
- Joukkoliikenne
- Selvitetään kaupungin omana toimintana tuotettavien palvelujen tuottamista yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa

Voimassa olevat strategiat ja ohjelmat:

- Perusopetuksen opetussuunnitelma
- Lukion opetussuunnitelma
- Esiopetussuunnitelma
- Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma
- Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma
- Aikuisten perusopetussuunnitelma
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma
- Oulun eteläisen kirjastostrategia

- Nivala-Haapajärven ja Ylivieskan seutukuntien kuntien liikuntatoimien ja – palveluiden kehittämisohjelma
- Jokilatvan opiston perussopimus
- Perusopetuksen laatutyön toimenpideohjelma
- Koulukohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat
- Haapajärven koulujen tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia
- Varhaiskasvatussuunnitelma
- Haapajärven kulttuurikasvatussuunnitelma

KOULUTOIMISTO

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus: Koulutoimisto huolehtii koulutuksesta ja sen suunnittelusta sekä Haapajärven kaupungin ylläpitämien oppilaitosten toiminnasta. Koulutoimisto sisältää hallinto- ja toimistopalvelut, joukkoliikenteen ja erilaisten hankkeiden hallinnoinnin.

Sivistysjohtajan ja lukion rehtorin tehtävät on yhdistetty 1.4.2022 alkaen määräajaksi ja 31.7.2023 jälkeen toistaiseksi. Palkkakustannukset jaetaan puoliksi sivistystoimen hallinnon ja lukion kesken.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Haapajärven kaupunki panostaa koulutukseen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä ja koulutus on Haapajärven tärkeä kehittämisväline. Koulutoimisto koordinoi tätä toimintaa huolehtimalla suunnittelu- ja kehittämistyön jatkuvuudesta, seurannan toteuttamisesta ja tulosten analysoinnista sekä henkilöstöressurssien ja taloudellisten toimintaedellytysten turvaamisesta. Se on aloitteellinen ja aktiivinen palvelukeskus.

Joukkoliikenteen suunnittelua jatketaan eri yhteistyötahojen (mm. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Liikenneturva, alueen muut kunnat, Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, kaupungin eri hallintokunnat, asukkaat) kanssa. Tavoitteena on nykyisen palvelutason säilyttäminen.

Haapajärven kaupunki on mukana Oulun eteläisen alueen joukkoliikennetyöryhmässä.

Toteutuminen:

Koulutoimiston toiminta on ollut tarkasteltavana ajankohtana tavoitteiden mukaista. Hyvinvointialueen, Pohteen, toiminnan käynnistyminen on vaikuttanut myös koulutoimiston työtehtäviin mm. henkilöstön ja sopimusten siirtojen osalta. Sivistyslautakunnan kokouksia pidettiin tarkasteltavalla jaksolla viisi kertaa. Hankehakuja tehtiin sekä Aluehallintoviraston että Opetus- ja kulttuuriministeriön palvelujen kautta ja kaikkiin hankehakemuksiin saatiin myönteinen päätös.

Kevätlukukaudella sivistyspalvelujen toimijoiden yhteistyönä valmisteltiin Haapajärven kaupungin sivistyspalvelujen opiskeluhoitosuunnitelma sekä Haapajärven kaupungin strategian mukainen Haapajärven sivistystoimen yhteinen yrittäjyyskasvatuksen ehjä polku, joka otettiin käyttöön 1.8.2023 alkaen. Opetussuunnitelmien päivitykset opiskeluhoollon osalta ja Haapajärven kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2023 alkaen.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Lautakunnan kokouksia	8	9	8	6

PERUSOPETUS

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus: Perusopetus muodostaa yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden. Perusopetusta annetaan Haapajärvellä yläkoululla, K.J. Ståhlbergin koululla sekä Oksavan-, Parkkilan-, Tiiton- ja Väliojan kyläkouluilla. Kouluverkon muutokset ja muut säästötoimet toteutetaan talouden arviointimenettelyyn perustuen ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Esiopetusmahdollisuus tarjotaan koko ikäluokalle. Esiopetusta annetaan Haapajärven hajautetun mallin mukaisesti erillisissä esiopetusryhmissä K.J. Ståhlbergin koululla, Parkkilan (Parkkilan ja Oksavan esioppilaat) ja Tiiton kyläkouluilla sekä alkuopetuksen yhteydessä Väliojan kyläkoululla.

K.J. Ståhlbergin koulun yhteydessä toimii kehitysvammaisten opetus- ja päivähoitoyksikkö ja pienryhmäopetus. 7. – 9. vuosiluokkien erityisoppilaat on pääosin integroitu yleisopetuksen ryhmiin. Esioppilaiden ja koululaisten ohjattua aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään erillisen suunnitelman mukaisesti K.J. Ståhlbergin koululla.

Haapajärven yläasteen hallinnoima tuetun oppimisen yksikkö toimii perhekoti Sosiaalipalvelut Leenalan yhteydessä.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Perusopetuksen tavoitteena on antaa oppilaille omien kykyjensä mukainen jatko-opintokelpoisuus. Kasvatuksen tavoitteena on omaa elämäänsä hallitseva kansalainen. Oppimaan oppimisen taidot ovat tärkeä painopiste perusopetuksessa.

Opettajan rooli kiinnostuksen ja tiedollisen uteliaisuuden herättäjänä ja innostajana on lapsen ja nuoren elämässä keskeinen (toimiva opettaja - oppilas -suhde). Lähes kaikki perusopetusta koskevat kehittämisen tehtävät ovat luonteeltaan yhteistyötä edellyttäviä, uusien yhteisten käytäntöjen ja ajattelutapojen luomista.

Yhtenäisen peruskoulun periaatetta toteutetaan käyttämällä luokanopettajia yläasteella ja aineenopettajia kyläkouluilla ja K.J. Ståhlbergin koululla sekä sijoittamalla oppilaita ja opetusryhmiä joustavasti (esim. erityisopetus, kielten opetus, yhteiset opettajat, virkojen sijoituspaikat).

Esiopetusta kehitetään koulujen, varhaiskasvatuksen ja kotien välisellä yhteistyöllä. Esioppilaiden ja koululaisten ohjattua aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään koulun kerhotoimintana K.J. Ståhlbergin esikoululla, Tiiton koululla ja Parkkilan koululla.

Rekrytoinnin ja täydennyskoulutuksen avulla varmistetaan ammattitaitoinen ja pätevä henkilöstö. Erityisopetuksen ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus turvataan.

Kansainvälisiä yhteistyöverkostoja ja käytännön opetustyötä kehitetään ja uudistetaan jatkuvasti. K.J. Ståhlbergin koulu jatkaa valtakunnallisessa kerhotoiminnan kehittämishankkeessa. Kaikki peruskoulut ovat mukana harrastamisen Suomen malli hankkeessa ja tarjoavat oppilaille kerhotoimintaa koulupäivien jälkeen.

K.J. Ståhlbergin koulun 6. luokan, kyläkoulujen 5.-6. luokan ja yläkoulun 9. luokan oppilaat osallistuvat Pohjois-Pohjanmaan Yrityskylähankkeeseen. Haapajärven yläaste ja K.J. Ståhlbergin koulu ovat Unesco-kouluja ja ne ovat mukana Pohjois-Suomen Unesco-koulujen Polaris verkostossa.

Koululaiset ja opiskelijat paikkakunnan markkinoijina on koulujen yhteinen painopistealue. Lisäksi kouluilla on omia painopistealueita.

Haapajärven yläaste jatkaa yhteistyötä Viron Värskan kunnan yhtenäiskoulun kanssa ja Tansanian Maruvangon koulun kanssa.

Koulurakentamisella ja kouluympäristön kehittämisellä varmistetaan ajanmukaiset ja toimivat oppimisympäristöt.

K.J. Ståhlbergin koulu siirtyi esiopetusta lukuun ottamatta väistötiloihin lv. 2020-2021 alussa. Uusi koulurakennus on suunnitteilla Opintielle ja se valmistuu 31.5.2025.

Toteutuminen:

Perusopetuksen toiminta on ollut kaudella 1-9/2023 tavoitteiden ja suunnitelmien mukaista. Uuden lukuvuoden syyslukukauden alun tapahtumat ovat edenneet koulujen työsuunnitelmien mukaisesti. Budjettikauden suurin yhteinen yleisötapahtuma oli keväällä 17.5.2023 järjestetty pesäpallon e-poikien hyväntekeväisyysottelu ukrainalaisten hyväksi. Hyvinvointialueen, Pohteen, toiminta käynnistyi 1.1.2023, ja tästä seurasi mm. henkilöstöön liittyviä muutoksia. Ruoka- ja puhdistuspalvelut siirtyivät PPE Kөөkille. Kyseinen siirto toi mukanaan muutoksia toimintatapoihin.

Tiiton koulun väistötilaparakit valmistuivat koulun pihalle syyslukukauden alussa. Parkkilan koulun remontti oli valmistumisvaiheessa syyskuun lopussa. Haapajärven lähivuosien suurin investointi, K.J.Stählbergin koulun rakentaminen, etenee suunnitelmien mukaan.

Sivistyspalvelujen talouden toimintakate on 76,7 %. Toimintatuottojen osalta toteutuma on 65,0 % ja maksutuottojen toteutuma on alle 40 %, laskutukset ja maksutuottojen tuloutus toteutuvat vuoden loppuun mennessä.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Tehokkuus				
€/ oppilas	10600*	10 060	9300	7500
Toiminnan laajuus (oppilaiden lukumäärä)				
0 – 6 luokat	660	594	600	555
7 – 9 luokat	315	295	300	291
Tunnit/ oppilas				
0 – 6 luokat	1,8	1,72	1,93	1,98
7 – 9 luokat	2,2	2,07	2,2	2,2
Opetusryhmien keskipakko				
0 – 6 luokat	18,0	18,0	18,0	18,0
7 – 9 luokat	19,0	19,0	19,0	19,0

*Koulukiinteistöjen pääomavuokrat on Haapajärvellä lisätty vuonna 2021 perusopetuksen kustannuksiin Opetushallituksen kustannuspaikkaraportissa. Kustannusvaikutus on n. 1300 euroa/oppilas.

LUKIO

Vastuullinen viranhaltija: Sivistysjohtaja / lukion rehtori

Toiminnan kuvaus: Haapajärven lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava ja jatko-opintoihin valmentava päivälukio. Täydennämme päiväopintotarjontaa Oulun aikuislukion ja muita etäopintoja tarjoavien palveluiden kautta.

Yhdistelmästudion suorittamiseksi on suunniteltu opintopolku Haapajärven ammattiopiston opiskelijoille. Opinnot johtavat 3 – 3,5 vuoden aikana suoritetuina kaksoistutkintoon tai 4 vuoden opintoina kolmoistutkintoon.

Haapajärven lukio on mukana alueen lukioiden, Centria ammattikorkeakoulun ja Oulun ammattikorkeakoulun yhteistyöyhdistyksen Eleven+ ry:n toiminnassa. Lukion rehtori on Eleven+ yhdistyksen puheenjohtaja. Yhdistyksen tavoitteena on kehittää alueen koulutuksellista yhteistyötä Oulun eteläisen alueen lukioiden ja alueella toimivien ammattikorkeakoulujen kesken.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Haapajärven lukion tavoitteena on, että valtaosa lukion käyneistä pääsee kohtuullisessa ajassa jatkamaan opintojaan korkeakouluissa tai muissa jatko-opintoihin liittyvissä oppilaitoksissa. Keväällä ylioppilaaksi kirjoittaneiden jatko-opintoihin sijoittuminen selvitetään vuosittain.

Haapajärven lukion painopisteitä ovat kestävä kehitys, lukiolaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden tukeminen, kansanvälisyys sekä yrittäjämäisen ajattelutavan, sisäisen yrittäjyyden, vahvistaminen. Opetuksessa käytetään runsaasti digitaalisten oppimisympäristöjen tarjoamia mahdollisuuksia. Opettajien täydennyskoulutus on keskeinen tekijä pedagogian kehittämisessä.

Lukio on yksi maamme Unesco-kouluista, joiden toiminnassa otetaan huomioon Unescoon liittyvät asiat kuten globaalit kysymykset, ihmisoikeudet ja kulttuuriperintö. Lukio on mukana Pohjois-Suomen Unesco-koulujen Polaris-verkostossa.

Haapajärven ammattiopiston opiskelijoita opiskelee yhdistelmäutkintopolulla. Lukiolaiset voivat valita ammatillisen koulutuksen opinnoista mm. ohjelmoinnin ja yrittäjyyden opintoja. Opintojen rahoitus hoidetaan molempiin suuntiin toteutuneiden kustannusten mukaan. Lukio ja Haapajärven Jedu ovat hakeneet yhteisen oppilaitoksen nuorisotyöhön liittyvän hankkeen yhteistyössä Jokilaaksojen Nuorten tuki ry:n kanssa.

Haapajärven lukiolle on myönnetty 16 625 euroa valtion erityisavustusta koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi mm. tukiopetuksen avulla. Kyseisen Opetushallituksen myöntämän tuen käyttöaika on 2021 – 2023. Jatkohakemus koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi on haettu. Lukio on saanut myös kestäväan kehitykseen liittyvän yli 10 000 euron valtionavustuksen, kyseinen hanke on nimeltään: Kisaillen kohti kestäväan tulevaisuutta.

Lukio on mukana alueen lukioiden yhteisessä etäopintomahdollisuuksia kehittävässä hankkeessa. Hanketta koordinoi Ylivieskan lukio ja hanke on saanut valtionavustusta yli 130 000 euroa. Lukion rehtori kuuluu hankkeen ohjausryhmään.

Haapajärven lukio tarjoa kolmannen vuoden opiskelijoille pakollisten kurssien ja pienten vieraiden kielten oppikirjat lainakappaleina. Ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat kuuluvat toisen asteen uuden oppivelvollisuuslain ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen piiriin. Oppivelvollisuus ja maksuttomuus koskee kaikkia niitä opiskelijoita, jotka ovat syntyneet vuonna 2005 tai sen jälkeen.

Oppivelvollisuuslaki ja maksuton toinen aste lisäävät lukiokoulutuksen kustannuksia ikäluokka kerrallaan.

Lukion opiskelijamäärä vaihtelee vuosittain 110-130 opiskelijan välillä riippuen yläkoulun päättävän luokan oppilaiden määrästä. Syksyllä 2022 lukiossa aloitti 39 uutta opiskelijaa.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän Haapajärven yksikön liiketalouden osaston opetus toimii lukion kanssa yhteisissä tiloissa. Lukiorakennuksen vuokratkustannukset jaetaan opiskelijamäärän suhteessa lukion ja liiketalouden opetuksen kesken.

Lukion tilat ovat myös Jokilatvan opiston koulutuksen käytössä. Jokilatvan opiston opetuksen osuus tiloissa on 10 %.

Lukion opiskelijakohtainen kustannus on noussut huomattavasti vuoden 2021 tilinpäätöksessä ja seuraavissa talousarvioissa. Oppilaskohtaisen kustannuksen nousua selittävät syksyllä 2021 voimaanastunut maksuton toinen aste ja oppivelvollisuus sekä pääomavuokrien lisääminen koulutuksen kustannuksiin vuonna 2021.

Lukion rehtori toimii myös sivistysjohtajana, palkkakustannukset jaetaan puoliksi sivistystoimen hallinnon ja lukion kesken.

Toteutuminen:

Haapajärven lukion toiminta on noudattanut tarkasteltavana ajanjaksona tavoitteita, suunnitelmia ja painopistealueita. Kevään tapahtumat järjestettiin normaalisti ja hanketyöt hoidettiin suunnitelmien mukaan. Lukion kestäväan kehityksen mukainen toiminta palkittiin OKKA-säätiön kestäväan kehityksen sertifikaatilla, joka luovutettiin lukiolle tammikuussa 2023. Kestävä kehitys on nivottu tiiviisti opiskelijoiden hyvinvointia tukevaan toimintaan ja tapahtumiin.

Lukion talouden toteutuma on 74,2 % tarkastelutilanteessa 30.9.2023.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Tehokkuus				
€/ opiskelija	10560*	9119	9300	7190
Toiminnan laajuus (opiskelijoita) (*)	127 (10)	116 (3)	120 (3)	115 (2)
Tunnit/opiskelija	1,55	1,6	1,57	1,5

(* päivälukiolaiset (+ ammattiopiston kaksoistutkintoa suorittavat)

*Koulukiinteistöjen pääomavuokrat on Haapajärven osalta lisätty Opetushallituksen kustannuspaikkaraaporttiin lukion kustannuksiin vuonna 2021. Pääomavuokrien kustannusvaikutus on ollut n. 1550 euroa/lukion opiskelija.

VAPAA-AJAN KOULUTUS

Jokilatvan opisto

Vastuullinen viranhaltija: kansalaisopiston rehtori

Toiminnan kuvaus: Koulutuspalveluja annetaan Jokilatvan opistossa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Jokilatvan opisto tarjoaa monipuolisia ja korkeatasoisia opiskelumahdollisuuksia toiminta-alueellaan. Opetuksen saatavuus turvataan hajauttamalla opetus koko toiminta-alueelle. Kustannusten nousun vuoksi tehdään pieni korotus kurssimaksuihin.

Opetuksen pääpaino on käden taidoissa ja taideaineissa eli musiikissa ja kuvataiteissa. Terveys- ja liikuntakasvatusta tarjotaan laaja-alaisesti eri ikä- ja kohderyhmille, pääpaino on terveyttä ja hyvinvointia edistävässä opinnoissa. Kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksia edistetään tieto- ja viestintätekniikan opinnoilla. Kielten opetuksessa ja muun opetuksen tarjonnassa vastataan alueen koulutuskysyntään.

Jatketaan verkko- ja etäopetuksen järjestämistä ja opetuksen kehittämistä. Osallistutaan aktiivisesti alan koulutuksiin. Lisätään osaamisperusteisesti järjestettävien kurssien määrää. Kaikki kurssit suunnitellaan lv. 2023-2024 alkaen osaamisperusteisesti, jolloin suunnittelutyön laatu ja valmius osaamisperusteisten kurssien järjestämiseen paranee. Jatketaan syksyllä 2022 käynnistyneen opiston opetussuunnitelman kirjoittamista. Tavoitteena on, että opetussuunnitelma valmistuu vuoden 2023 aikana. Edistetään Ukrainan sotaa paenneiden henkilöiden kotoutumista järjestämällä sitä tukevaa koulutusta.

Jokilatvan opisto tarjoaa toiminta-alueellaan kuvataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta. Tanssitaiteen perusopetuksen tuottaa Tanssiopisto Uusikuu. Musiikin taiteen perusopetuksesta vastaa Jokilaaksojen musiikkiopisto.

Toteutuminen:

Opetusta järjestetään vuoden 2023 aikana 1.11.2023 tiedossa olevan tilanteen mukaan 612 kurssilla 16 877 tuntia. Loppuvuoden lyhytkurssien toteutumasta riippuu koko vuoden kurssi- ja tuntimäärä. Opiskelijoita on kirjattu järjestelmään (netto) yhteensä 3 412, joista 77% on naisia. Kaikkiaan kurssilaisia on kirjattu oppilashallintojärjestelmään 7 308. Vuoden 2023 opetuksen pääpaino on musiikissa (42% tunneista), käden taidoissa (24%), liikunnassa ja terveydessä (15%) kuvataiteissa (10%) ja kielissä (5%).

Etäopetuksen kursseja järjestettiin kevään aikana kielissä, sanataiteessa ja liikunnassa yhteensä 6, joissa annettu tuntimäärä on ollut 104 ja joihin on osallistunut 104 opiskelijaa.

Osaamisperusteisesti toteutettuja kursseja järjestetään vuoden aikana yhteensä 65, joissa annetaan opetusta 3 219 tuntia. Osallistujia näillä kursseilla 570 opiskelijaa. Opintopisteiden suorittajia oli näillä kursseilla kevätlukukaudella 15. Syyslukukauden alusta alkaneiden suoritusten määrä tiedetään kevätlukukauden 2024 päättyessä. Lähes kaikki lv. 23-24 kurssit on suunniteltu osaamisperusteisesti.

Johtokunta hyväksyi 28.6.2023 opiston yleisen opetussuunnitelman sekä soitinkohtaisten opetussuunnitelmat pianoon, viuluun, kitaraan ja yksinlauluun. Opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2023 alkaen.

Maahanmuuttajille ja Ukrainan sotaa paenneille henkilöille on järjestetty kotoutumista edistävää koulutusta suomen kielessä 11 kurssilla ja kuvataiteissa 2 kurssilla. Yhteensä opetusta on järjestetty em. kohderyhmille 13 kurssilla 296 tuntia. Osallistujia näillä kursseilla on ollut 162.

Taiteen perusopetusta järjestettiin kuvataiteissa ja käsityössä. Kevätlukukauden lopussa annetaan päättötodistukset niille oppilaille, jotka saavat lukuvuoden aikana suoritettua taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän.

Mittarit (koko opisto)

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Tehokkuus				
€/asukas	41,30	44,48	41,38	36,95
€/oppilas	328,05	324,39	270,64	269,16
€/tunti	63,95	64,76	59,62	54,42
Toiminnan laajuus				
Oppilaita (netto)	3 210	3 447	3 800	3 412
Opetustunnit	16 466	17 267	17 250	16 877
Valtionos. perustetunnit (OKM)	15 214	15 095	15 100	15 003
Opetusryhmien keskikoko	10,20	11,46	13,0	11,94

Mittarit (Haapajärven osaston nettokustannukset)

	TP 21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Tehokkuus				
€/asukas	13,50	14,30	9,63	
€/oppilas	92,54	94,54	54,58	
€/tunti	21,42	19,76	13,64	
Toiminnan laajuus				
Oppilaita	1 023	1 043	1 200	959
Opetustunnit	4 420	4 991	4 800	4 683
Nettomaksuosuus	94 666	98 603	65 490	

Jokilaaksojen musiikkiopisto

Toiminnan kuvaus: Musiikkiopiston palvelut ostetaan Jokilaaksojen musiikkiopistolta.

Oppilaspaikkoja: 41

Kustannukset: 1 555 euroa/oppilaspaikka

Kulttuuripalvelut

Vastuullinen viranhaltija: kansalaisopiston rehtori

Toiminnan kuvaus: Kulttuuripalvelut edistävät ja tukevat taiteen eri alojen harrastamista ja harjoittamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä ja paikallisen kulttuuriperinnön ja – ympäristön vaalimista ja edistämistä.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Kulttuuripalveluiden tavoitteena on kuntalaisten henkisen ja sosiaalisen pääoman kasvattaminen ja osaltaan syrjäytymisen ehkäiseminen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi luodaan edellytyksiä omaehtoiselle kulttuurin harrastamiselle sekä haapajärvisen identiteetin ja perinteen vahvistumiselle.

Tuetaan järjestöjen järjestämiä tapahtumia antamalla asiantuntija-apua ja tiloja käyttöön. Tiedotetaan haettavista avustuksista ja apurahoista ja jaetaan niitä talousarviomäärärahan puitteissa.

Osallistutaan Haapajärvi-päivien järjestelyihin. Järjestetään vuotuiset kulttuuritapahtumat ja muita tapahtumia yhteistyössä kaupungin omien yksiköiden ja paikallisten toimijoiden, kuten seurakunnan, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Ylläpidetään monipuolista kulttuuritarjontaa kaikenikäisille kuntalaisille.

Kehitetään keväällä 2019 laadittua kulttuurikasvatussuunnitelmaa yhteistyössä kulttuurikasvatussuunnitelma -työryhmän ja koulujen kanssa. Aloitetaan uudistetun suunnitelman jalkautus kouluihin.

Ylläpidetään ja kehitetään K.J. Ståhlbergin lapsuudenkotimuseon toimintaa. Museo pidetään avoinna juhannuksen jälkeisestä keskiviikosta kuuden viikon ajan ja muina aikoina sopimuksen mukaan. Mahdollistetaan museon tutustuminen virtuaalisesti museon ollessa suljettuna.

Jatketaan Teepiknik -tapahtuman kehittämistä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Luodaan tapahtumasta jatkuva yhteisöllinen perinne. Kehitetään ja ylläpidetään Teekaupunki-teemaa yhteistyössä Teetoimikunnan ja kaupungin hallintopalveluiden kanssa.

Ylläpidetään kaupungin taidekokoelmaa, teeastiakokoelmaa ja Mika Myllylän palkintokokoelmaa. Kehitetään näyttelyiden virtuaalista ja sisällöllistä tarjontaa. Järjestetään taidenäyttelyitä kirjaston tiloissa. Näyttelytilatyöryhmä jatkaa pysyvien näyttelytilojen suunnittelua. Laaditaan näyttelytilojen sekä kulttuurisalin lämpö- ja varastotilojen tilantarveselvitys. Selvitetään kulttuurisalin näyttämövalojen vaihtamista energiatehokkaammiksi Led-valoiksi.

Jatketaan kaupungin yleisilmeen kohentamista ja lisätään viihtyvyyttä toteuttamalla erilaisten ryhmien kanssa suunniteltuja katutaideteoksia alikulkuihin ja muihin maalattavaksi sopiviin pintoihin.

Osallistutaan Pohjois-Pohjaanmaan kulttuurihyvinvointityöryhmän työskentelyyn ja pyritään laajentamaan kuntalaisten tietoisuutta kulttuurin vaikutuksesta ihmisen hyvinvointiin sekä järjestetään matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia yhteistyöverkostojen kanssa. Kulttuurihyvinvointi on vahvasti mukana Haapajärven hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2021 -2025.

Haapajärvi on mukana seutukunnallisessa kulttuurimatkailuhanke KUMA:ssa. Haapajärven KUMA-työryhmä aloitti työskentelyn syyskuussa 2022. Haapajärvi on yhteistyössä Nivalan ja Pielaveden kanssa Presidenttipolku -hankkeessa, joka on osa Oulu 2026 kulttuuripääkaupunki hanketta. Jatketaan Presidenttipolku -hankkeen suunnittelua ja toteutusta yhdessä kumppanikuntien ja KUMA -hankkeen yhteistyötahojen kanssa.

Kulttuuriavustukset ovat haettavina maaliskuussa sähköisenä Kunta-Akkuna -sovelluksen kautta.

Toteutuminen:

Alkuvuoden, kevään ja kesän yleisötapahtumat ja koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset tapahtumat toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Tarjonta sisälsi teatteria, konsertteja, näyttelyitä, teetapahtumia, kirjanjulkaisun, lastentapahtuman ja luennon.

Kulttuurikemno-hankkeen Taidelaboratorion toiminta käynnistyi Haapajärvellä kesäkuussa. Kuntalaisten yhdessä tekemä teos, Pyörät pyörii, valmistui elokuun lopussa.

Kulttuurimatkailuhankkeen Haapajärven ryhmä jatkoi tapaamisia ja kulttuurimatkailureittien suunnittelua. KUMA-hanke järjesti myös koulutuksia, joihin osallistuttiin. Syyskuussa käynnistyivät kaikille avoimet kulttuurimatkailun valmennukset. Jatkettiin myös Presidenttipolun suunnittelua. Teekaupunki vastaanotti merkittävän teekannulahjoituksen, jonka käsittely aloitettiin.

Kulttuuriavustukset olivat maaliskuussa haettavina Kunta-Akkuna -sovelluksen kautta. Määräaikaan mennessä tuli kahdeksan hakemusta, joista viidelle myönnettiin avustusta.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Tapahtumat (konsertit, näyttelyt, teatteriesitykset, kulttuuritapahtumat)	29	62	40	55
Tapahtumissa osallistujia	5 080	6915	6500	6733
Teatterisalin käyttö/v (käyttökerrat)	125	215	180	94
Kokoustilan käyttö/v (käyttökerrat)	92	150	110	114
Museossa kävijöitä	550	325	350	402

VARHAISKASVATUS

Vastuualueen johtaja: Varhaiskasvatuksen johtaja

Toiminnan kuvaus: Varhaiskasvatuspalvelut vastaavat Haapajärven perheiden tarpeisiin järjestämällä varhaiskasvatuspalveluita lapsille, kunnassa esiintyvää tarvetta vastaavasti. Varhaiskasvatusta annetaan Haapajärvellä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa.

Varhaiskasvatuksen piirissä on tällä hetkellä (17.10.2022) yhteensä 243 vuosina 2017-2021 syntynyttä lasta. Em. aikana kaikkien syntyneiden yhteismäärä on 413 lasta. Eli varhaiskasvatuksen piirissä on 58,90 % kaikista 1-5-vuotiaista lapsista Haapajärvellä. Koska vuonna 2021 syntyneistä lapsista vain 23 on tällä hetkellä hoidossa, se laskee kokonaisprosenttia huomattavan alas. Vuonna 2017-2020 syntyneiden lasten varhaiskasvatuksessa oleva osuus vaihtelee ikäluokasta riippuen 55,6-71,3%:n välillä.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

1.9.2018 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain mukaisesti tullaan vuoteen 2030 mennessä muuttamaan varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne uuden lain mukaiseksi.

Varhaiserityiskasvatusta tarvitsevien lasten hoito järjestetään inklusion periaattein varhaiskasvatuslain mukaisesti. Lapsen erityistarpeet huomioidaan hoitopaikkasijoitusta tehtäessä. Tarvittaessa lapsiryhmän kokoa pienennetään tai ryhmään lisätään henkilökuntaa (ryhmäavustaja tai tarvittaessa henkilökohtainen avustaja). Varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) työpanos on lain mukaisesti käytettävissä varhaiskasvatuksen toimipisteissä konsultaatio- ja ohjausperiaatteella.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi valtion erityisavustuksen Haapajärven varhaiskasvatukselle ajalle 1.6.2022-31.12.2023 varhaiskasvatuslain mukaisen tuen uudistamisen edistämiseksi. Hankkeen aikana arvioidaan ja kehitetään edelleen varhaiskasvatuksen tuen käytäntöjä sekä uudistetaan moniammatillisia yhteistyöryhmiä ja -käytäntöjä. Erityisavustusta saatiin yhteensä 160.000,00 euroa kyseiselle ajanjaksolle.

Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään jokaiselle lapselle henkilökohtaisesti, yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa, lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamisen pohjaksi. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan lapsen tarvitsema tuen tarve, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen, yhteistyössä tarvittavien asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkodeissa toimitaan pienryhmäpedagogiikan mukaisesti. Jokaisessa varhaiskasvatuspaikassa ympäristökasvatus on osana jokapäiväistä toimintaa. Lisäksi mahdollistetaan lasten ja perheiden osallisuus toimintaan suunnitelmallisesti.

Lasten hoitotuki maksetaan perheille KELA:n perusteiden mukaisesti, jotka eivät ole kunnallisen päivähoiton piirissä ja järjestävät lastensa hoidon itse.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään erityisesti seuraavien asioiden osalta:

- * Tuen uudistamisen edistäminen varhaiskasvatuksessa ja monialaisissa yhteistyöverkostoissa
- * Lasten tunnetaitokasvatus
- * Leikin ja oppimisympäristön kehittäminen
- * Liikkuminen luonnossa ja lähiympäristössä

Henkilöstön työskentelyn tukeminen ja työhyvinvoinnin edistäminen

- * Työkierto koko varhaiskasvatuksen sisällä tukee henkilöstön työssä jaksamista ja varhaiskasvatuksen laaja-alaista kehittämistä
- * Työhyvinvoinnin tukeminen varhaiskasvatuksen muutoksissa

Varhaiskasvatuslain mukaiset terveelliset ja turvalliset toimitilat

* Jukolan hankesuunnittelun jatkaminen. Kartanon päiväkodin korvaavien tilojen vuokrasopimus päättyy lokakuussa 2025. Jukolan päiväkodin yhteyteen on suunniteltu varaus Kartanon päiväkodin kahden osaston lisärakentamiseen. Tavoitteena, että tulevaisuudessa varhaiskasvatuksessa Haapajärvellä on 2 päiväkotiyksikköä (päiväkoti Satakieli ja päiväkotijukola). Yksiköiden yhdistäminen säästää menoja henkilöstön tehokkaan yhteiskäytön mahdollistuessa isommassa yksikössä sekä tukipalveluissa mm. ruokapalveluissa, siivouksessa ja kiinteistöhuollossa.

* Huolehditaan turvallisuudesta sekä toimitilojen sisällä, ulkoalueilla että varhaiskasvatuspaikkojen läheisyydessä liikuttaessa

Toteutuminen:

Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrä on lähtenyt loivaan laskuun syksyn edetessä. Tämä näkyy mm. siten, että hoitopaikkaa jonottavien lasten määrä on vähentynyt eikä uusi hakemuksia ole tullut paljoa. Päiväkoti Satulaakso jouduttiin avaamaan uudelleen 2.1.2023 alkaen, että kaikki uudet vuoden alusta aloittaneet lapset saatiin sijoitettua. Satulaaksossa toimii 21-paikkainen sisarusryhmä, jossa on 0-5-vuotiaita lapsia. Alle 3-vuotiaat lasketaan ryhmässä kertoimella 1,75. Satulaakso oli suljettuna kesällä 5.6.-31.7.2023 välisen ajan. Päiväkoti Satulaaksosulkeminen on suunniteltu tapahtuvan 31.12.2023.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan työpanosta on ostettu ostopalvelusopimuksella tmi Kaisu Vallelta. Päiviä on saatu kuukaudesta riippuen 3 - 6 päivää. Tuen tarpeessa olevien lasten määrä on varhaiskasvatuksessa suuri, joten ostettavan palvelun määrä on tarpeeseen nähden liian pieni.

Tuen uudistamisen edistämishankkeen avulla on lisätty päiväkotiryhmiin avustavaa henkilökuntaa, mikäli ryhmässä on ollut tuen tarpeessa olevia lapsia useampia. Hankkeen rahoituksella on myös hankittu materiaalia sekä koulutuksia henkilökunnan osaamisen tueksi.

Lasten hoidon tukien käyttäjien määrä lisääntyy yksityisen ja osittaisen tuen osalta.

Päivittäinen toiminta on toteutunut pedagogisesti ja suunnitelmallisesti jokaisessa hoitopaikassa. Lasten vasut tehdään kattavasti kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Lapsia päivähoidossa				
31.12. tilastopäivänä	214	230	230	220
1.1.–31.12. aikana	305	313	350	285
Lapsia yhteensä lastenhoidontukien piirissä				
Kotihoito	705	604	700	537
Yksityinen hoito	55	27	30	89
Osittainen tuki	170	125	100	134

Päiväkodit

Vastuullinen viranhaltija: Päiväkodin johtaja (päiväkoti Satakieli ja päiväkoti Jukola) ja Varhaiskasvatuksen johtaja (päiväkoti Kartano)

Toiminnan kuvaus: Haapajärvellä toimii kolme päiväkotiä.

Päiväkoti Satakieli on 87-paikkainen päiväkoti, joka on avoinna arkipäivisin, noin klo 6.30 - 17.30 välisenä aikana.

Kartanon päiväkoti vastaa vuorohoidontarpeesta, ja siellä on yhteensä 42 hoitopaikkaa. Kartanon päiväkoti toimii tarvittaessa kaikkina viikonpäivinä ja ympäri vuorokauden.

Päiväkoti Jukolassa on 66 hoitopaikkaa. Jukola toimii arkipäivisin, noin klo 6.00-17.30 välisenä aikana

Toteutuminen:

2.1.2023 alkaen avattiin uudelleen päiväkoti Satulaakso, jossa 21-paikkainen sisurusryhmä 0-5-vuotiaille lapsille. Se on varhaiskasvatuksen johtajan ohjauksessa.

Satulaakso on ollut kesällä suljettuna 5.6.-31.7.2023 välisen ajan. Satulaakson lapset olivat siirrettyinä muihin päiväkoteihin kesällä, mikäli tarvitsivat varhaiskasvatuspaikkaa kesällä.

Päiväkoti Satulaakso on päätetty sulkea 31.12.2023 alkaen. Lapset saadaan sijoitettua olemassa oleviin muihin hoitopaikkoihin.

Läsnäolopäivien määrä näyttää jäävän Satakielessä alle arvion. Kartanossa ja Jukolassa läsnäolopäivien määrä ylittää suunnitteluun laitettut arviot. Perhepäivähoidon osalta läsnäolopäivien kertymiseen vaikuttaa kaksi pitkää työlomaa perhepäivähoitajilla sekä se, ettei perhepäivähoitajalle voi enää sijoittaa varahoitolapsia, koska tilapaistia ylitystä ei sallita lapsiryhmässä.

Päiväkotien sijaiskulut ovat suuret. Varhaiskasvatuslain mukaiset henkilöstömitoitukset tulee toteutua päivittäin. Yksiköiden henkilöstöillä on ollut paljon pitkiä työlomia, joita ei ole osattu ennakoida. Lisäksi Kartanon päiväkodissa keskimäärin 3–4 viikoittaista yövuoroa ja lasten hoidontarve aina viikonloppuisin ovat aiheuttaneet sijais- / määräaikaisen lisätyövoiman tarpeen yksikössä.

Jukolan päiväkodin osalta tulee miettiä resurssihoitajan palkkaamista taloon, jolloin sijaisuuksia voitaisiin hoitaa kuukausipalkkaisella työntekijällä ja näin myös vähentää tuntipalkkaista sijaistarvetta.

Mittarit:

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Läsnäolopäivät: Päiväkoti Satakieli	15 968	15 482	16 000	11490
Kartanon päiväkoti	6 547	7 538	6 800	5729
Päiväkoti Satulaakso	5 370	4 731	0	988
Päiväkoti Jukola	571	3 294	10 000	8271

Perhepäivähoito

Vastuullinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja

Toiminnan kuvaus: Perhepäivähoitoa järjestetään hoitajan kotona tapahtuvana perhepäivähoitona. Vuoden 2023 alussa Haapajärven varhaiskasvatuksessa on yhteensä 4 vakinaista perhepäivähoitajaa

Toteutuminen:

Työssä on ollut 3-4 perhepäivähoitajaa alkuvuoden aikana.

Perhepäivähoitajien työsuhteen ehdot ovat muuttuneet siten, ettei perhepäivähoitajalla olevaa paikkalukua saa ylittää edes satunnaisesti varahoitoon sijoitettavilla lapsilla. Tämä on vaikuttanut läsnäolopäivien kertymiseen perhepäivähoidossa. Lisäksi perhepäivähoidossa on ollut kaksi pitkää työlomaa vuoden aikana ja perhepäivähoitajan lapset ovat olleet sijoitettuina päiväkoteihin kyseiset ajanjaksot.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Läsnäolopäivät: Perhepäivähoito	3 715	2 861	3 000	1464

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuualueen johtaja: Kirjastotoimenjohtaja

Toiminnan kuvaus: Vapaa-aikapalvelujen tehtävänä on huolehtia kaupungin kirjastopalvelujen sekä nuoriso- ja liikuntapalvelujen tuottamisesta osana kaupungin sivistyspalveluja.

Kirjasto- ja tietopalvelut

Vastuullinen viranhaltija: Kirjastotoimenjohtaja

Toiminnan kuvaus: Haapajärven kaupunginkirjasto vastaa sekä Haapajärven että Pyhäjärven kaupunkien kirjastopalveluista.

Kirjastopalveluja tarjotaan Haapajärvellä pääkirjaston ja Pyhäjärvellä Pyhäjärven kirjaston sekä molemmissa kaupungeissa kirjastoauton avulla. Lisäksi kirjastokortilla on käytettävissä laaja valikoima e-palveluita.

Kirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisen tekemisen, työnteon ja virkistytymisen tilan. Kirjasto on kunnan peruspalvelu, joka tarjoaa palveluitaan maksuttomasti kaikille kuntalaisille. Kirjasto tukee toiminnallaan osallisuutta sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Kirjastotilat ovat esteettömiä, viihtyisiä ja yhteisöllisyyttä tukevia

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Kirjasto tarjoaa kuntalaisille pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Se edistää lukemista ja kulttuuria sekä tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan sekä monipuoliseen lukutaitoon. Lisäksi kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Pääsääntöisesti Haapajärven kaupunginkirjasto on avoinna talvikaudella 49, kesällä 40 tuntia/viikko, Pyhäjärven kirjasto on avoinna 45 tuntia/viikko. Kirjastot ovat avoinna koko vuoden. Pyhäjärven kirjasto toimii toistaiseksi väistötiloissa.

Haapajärven kirjastoauto toimii Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunkien yhteisenä kirjastoautona. Pysäkkejä kirjastoautolla on yhteensä n.100, aikataulu kahden viikon periodissa. Kirjastoauto palvelee kaikkia alakouluja, päiväkoteja, sekä muun muassa palveluasumisen yksiköitä. Kirjastoauto on poissa liikenteestä viisi viikkoa kesälomien aikana sekä koulujen syys- ja talvilomaviikot.

Haapajärven kirjasto kuuluu joki -kirjastojen kirjastoryhmään. Yhtenä kirjastoryhmänä toimiminen tarkoittaa yhteistä kirjastojärjestelmää, yhteistä aineisto- ja asiakastietokantaa, sekä yhteisiä aineistokuljetuksia, käytösääntöjä ja käytänteitä. Kirjastoryhmällä on myös yhteinen verkkokirjasto sekä kirjastokortti.

Lasten ja nuorten kirjastotyö on yksi keskeisistä painopistealueista. Koulu yhteistyön avulla tuemme lukuinnon heräämistä ja lukutaidon kehitystä. Kirjasto on mukana Haapajärven kulttuurikasvatussuunnitelmassa. Kirjaston ja koulun yhteistyön linjaukset ovat samat niin Haapajärvellä kuin myös Pyhäjärvellä.

Muita painopistealueita ovat yhdenvertaisuuden ja kulttuurisen hyvinvoinnin tukeminen, sekä kuntalaisten hyvinvointinäkökulma päivittäisessä kirjastotyössä.

Kotipalvelua tarjotaan asiakkaille, jotka sairauden tai vamman vuoksi ovat estyneet käyttämästä kirjastoa.

Kirjastoa kehitetään aktiivisesti osallistumalla alueellisiin ja valtakunnallisiin projekteihin ja hakemalla erilaisia kokeilu- ja kehittämisapurahoja. Henkilökunta osallistuu aktiivisesti täydennyskoulutukseen ja kehittää osaamistaan.

Kirjastojen tiloissa järjestetään taidenäyttelyitä yhteistyössä kaupungin kulttuuripalvelujen kanssa.

Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä. Kokoelman sisällön osalta jatketaan itsearviointia. Toimintoja arvioidaan laadun ja tuloksellisuuden pohjalta ja toimintaa pyritään kehittämään tulosten avulla.

Kirjastotoimenjohtajan palveluja myydään Kärsämäelle.

Projektit ja hankkeet:

Kirjasto hakee ja toteuttaa itsenäisesti ja yhteistyössä jokikirjastojen kanssa Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä valtionavustuksia kirjastojen kokeilu- ja kehittämistoimintaan.

Toteutuminen:

Kirjastot ovat olleet avoinna suunnitelmien mukaisesti Haapajärvellä talvikaudella 49 tuntia/viikko ja kesäkaudella 40 tuntia /viikko, Pyhäjärven kirjasto on avoinna 45 tuntia/viikko. Molemmissa kirjastoissa on ollut käytössä itsepalveluaikaa aamuisin. Kirjastoauto on liikennöinyt suunnitelmien mukaisesti. Lasten- ja nuorten kirjastotyössä on toteutettu kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista aikataulua. Lisäksi on tehty hakeutuvaa kirjastotyötä kouluilla. Lukudiplomin markkinointia ja siihen liittyvää vinkkausta on jatkettu, sekä koulusarjoja mainostettu opettajille.

Vuoden alusta jatkettiin kirjaston päivätansseja Haapajärvellä kerran kuussa. Ne ovat keränneet hyvän määrän tanssijoita. Helmikuussa Haapajärvellä pidettiin Harry Potter-tapahtuma. Maaliskuussa pidettiin Haapajärvellä lukion kanssa yhteistyössä eduskuntavaalipaneeli. Lisäksi kirjailijavierana vieraili aavemetsästäjä Mika Nikkilä. Kirjastonpäivää juhlistettiin molemmissa kirjastoissa. Tuolloin valittiin molemmissa kirjastoissa vuoden kirjastonkäyttäjät, sekä tarjottiin kahvit asiakkaille.

Kesäaikana on molemmissa kirjastoissa ollut lukemiskampanjoita sekä eri teemoilla nostettuja kirjanäyttelyitä. Haapajärvellä osallistuttiin Teepiknikkiin sekä Toripäiville. Pyhäjärvellä oltiin mukana lasten ja nuorten kulttuuriviikoissa.

Kirjastoissa on annettu digitukea pyydettyäessä. Digitukea on mainostettu eri tilaisuuksissa, sosiaalisessa mediassa sekä kirjastossa.

Pohjoisen ekirjasto on jatkanut toimintaansa, käytössä on 10 e-palvelua, joissa on tarjolla mm. äänikirjoja, ekirjoja, elokuvia, lehtiä sekä musiikkia kirjastokortilla ja pin-koodilla. Palvelua on markkinoitu laajasti.

Syksyn aikana on tehty paljon lasten ja nuorten kirjastotyötä päiväkotien ja koulujen kanssa. Olemme olleet mukana yhteisissä tapahtumissa, sekä kirjastossa on vierailut erilaisia ryhmiä. Kirjaston päivätanssit jatkuivat syksyllä.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Lainaa/asukas yhteensä	12,85	11,32	16,00	10,10
Haapajärven kirjasto lainaa/asukas	11,21	11,36	13,00	9,34
Pyhäjärven kirjasto lainaa/asukas	10,47	10,62	12,00	6,71
Kirjastoauto lainamäärä	33 884	31 914	50 000	22 031
E-aineiston käyttökerrat	21 488	20 555	20 000	arv.15 000
Fyysiset kirjastokäynnit /asukas	6,15	5,52	8,00	8,61
Verkkokäynnit /asukas	2,51	2,80	5,2	arv. 2,2

Nuoriso

Vastuullinen viranhaltija: Nuoriso-ohjaaja

Toiminnan kuvaus: Haapajärven kaupunki edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja elämänhallintaa moniammatillisella yhteistyöllä ja laadukkailla nuorisopalveluilla. Toiminnasta vastaa nuorisopalvelut. Suvaitsevuuksia ja erilaisuuden hyväksymistä edistetään kansainvälisyys - ja kulttuurikasvatuksen avulla. Nuorisopalvelut toteuttavat vilpittömästi välittävää varhaista puuttumista. Ennaltaehkäisevä päihdetyö on läsnä kaikessa nuorisopalveluiden toiminnassa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Nuorisopalveluiden tavoitteena ja tehtävänä on edistää lasten ja nuorten oikeuksien toteutumista, osallisuudella ja vaikuttamismahdollisuuksilla. Lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon parantaminen kuuluu tärkeänä osana nuorisopalveluiden tehtäviin.

Nuorisotalo on auki lukukauden aikana yhteensä noin 60 h viikossa. Stolle aukeaa nuorille iltaisin klo 17:00. Viikonloppuisin, yökahviloita pidetään nuorisotilalla kerran kuukaudessa. Nuorisotilan toimintapuitteita parannetaan ja monipuolistetaan uusimalla ja kunnostamalla kalusteita ja välineistöä.

Nuorisovaltuusto ja Lasten Parlamentti ovat näkyviä toimielimiä, jotka vaikuttavat nuorten ja lasten elinoloihin, esim. vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin, tuoden omia mielipiteitään julki ja toimien itse aktiivisena toimijana, sekä aloitteiden tekijänä. Uusi nuorisovaltuusto aloittaa toiminnan keväällä 2023.

Avustuksia jaetaan talousarviomäärärahan puitteissa.

Yhteistyötä kolmannen sektorin (yhteisöt, yhdistykset ja järjestöt), seurakunnan, viranomaisten, nuorten työpajan ja naapurikuntien kanssa jatketaan ja kehitetään. Lisäksi yhteistyö kaupungin eri hallintokuntien kanssa on säännöllistä. Yhteistyötä tehdään paljon koulujen kanssa, erityisesti yläkoulun kanssa.

Yhteistyö ei rajoitu vain kunnalliselle tasolle vaan jatkuu maakunnallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla. Olemme yhteistyössä eri tahojen kanssa mm. erilaisten hankkeiden ja projektien merkeissä. Toiminta perustuu pitkälti yhdessä eri tahojen kanssa työskentelyyn.

Kansainvälistä toimintaa kehitetään palvelemaan nuorten tarpeita, yhdessä yläkoulun, 4H:n, JEDU:n ja eri hankkeiden kanssa.

Projektit ja hankkeet:

Nuorisopalvelu hakee ja toteuttaa itsenäisesti ja yhteistyössä muiden yhteistyötahojen kanssa aluehallintoviraston (AVI:n) myöntämiä valtionavustuksia nuorisopalveluiden kokeilu- ja kehittämistoimintaan.

Nuorten työpaja

Toiminnan kuvaus: Nuorten työpajapalvelut ja Etsivä nuorisotyö ostetaan Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:ltä. Nuorisotilat ovat maanantaista perjantaihin Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:llä käytössä. Toimintaa on klo 08:00-16:00.

Toteutuminen:

Nuorisotalo avattiin nuorten käyttöön 10.1.2023. Koulupäivystykset ja yökahvilatoiminta jatkuivat normaalisti vuodenvaihteen jälkeen. Laskettelureissu Tahkolle järjestettiin tammikuun lopussa yhdessä seurakunnan kanssa. Osallistuttiin Honkaniemessä järjestettyihin eskareiden talvipäiviin helmikuun puolessa välissä, sekä KJS:n koululla pidettyyn teemapäivään, jossa toimintaan osallistui kaikki KJS:n oppilaat. Hiutalehipat pidettiin monitoimitalolla 19.2.2023 useiden yhteistyötahojen kanssa.

Uusi nuorisovaltuusto aloitti toimintansa 22.2.2023. Hiihtolomalla järjestettiin 11.3.2023 Hopsis-pomppulinnaa monitoimitalolla, osallistujia oli n. 500. Järjestimme bussikuljetuksen Ylivieskaan Kuumaabändin keikalle, yhdessä Nivalan kanssa. Osallistujia oli enemmän kuin osasimme alkuun odottaa.

Huhtikuussa järjestettiin nuorisotalo Stollessa nuorten bänditapahtuma, jossa esiintyi bändejä Haapajärveltä ja Nivalasta. Kävijöitä tapahtumassa oli 120.

Koulupäivystykset yläkoululla, Jedulla ja lukiolla jatkuivat normaaliin tapaan koko kevään ajan.

2.6. järjestettiin School's Out- konsertti Haapajärven torilla, yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa. Esiintyjinä tapahtumassa olivat Whereismike ja Costee. Tapahtuma keräsi yli 300 kävijää.

Osallistuttiin seurakunnan kanssa Saapas- toimintaan Haapajärven keskustan alueella koulujen päättäjäsiviikonloppuna, perjantaina ja lauantaina.

Kesäkuussa maanantaisin pidettiin lasten toimintapäiviä seurakuntakodin pihassa, yhteistyössä seurakunnan ja 4H:n kanssa. Seurakunnan kanssa yhteistyössä järjestettiin myös kaksi lastenleiriä leirikeskus Honkaniemessä, sekä joka keskiviikko nuorten Relaamo torilla.

Siiponkosken Jokikeskuksessa pidettiin valtakunnallinen nuorten eräleiri 8.6.-10.6. Leiri kokosi yhteen 40 lasta ja nuorta ympäri Suomea.

Yhteistyössä seurakunnan ja 4H:n kanssa tehtiin reissu Powerparkkiin 27.6. Reissussa oli mukana 100 lasta ja nuorta.

Nuorten Relaamo- toiminta jatkui heinäkuun ajan vaihtelevasti nuorisotalo Stollessa ja torilla. Nuorisotalo Stolle avattiin iltakäytön osalta elokuun puolivälissä. Stollen aukiolotunteja lisättiin 4h/vko. Alakoululaisille suunnatut omat toiminnalliset vuorot aloitettiin myös elokuussa.

Nuorisopalvelut osallistuivat elokuussa K.J.Stählbergin koulun järjestämään Unicef- kävelyyn, torilla järjestettyyn Toripiknik- tapahtumaan sekä yläasteen School's In- tapahtumaan.

Syyskuun aikana toteutettiin yön yli kestävät seiskaleirit Honkaniemessä kaikille uusille 7.- luokan oppilaille ja heidän luokanvalvojilleen. Leirejä oli yhteensä viisi ja ne järjestettiin yhteistyössä yläkoulun, seurakunnan ja 4H:n kanssa.

Mittarit

	TA21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Nuorisotalotoiminta				
Aukiolotunnit/vk	60	60	60	64
Avoimet ovet h/vk	17	17	17	21
Toimintapäivät/v	85	68	60	42
Kävijämäärä/v	2 344	5 002	7 800	2864
Muu toiminta				
Erilaiset tapahtumat/v	102	98	70	63
joissa osallistujia	7 090	6 817	8 000	3047
Koulupäivystys-toiminta/v, Termostaatti, Kuuloelin	47	55	50	27
joissa osallistujia	2 140	2 452	1 500	1244
Nuorisovaltuuston kokouksia/v	6	5	8	5

Liikunta

Vastuullinen viranhaltija: Liikuntakoordinaattori

Toiminnan kuvaus: Haapajärven kaupunki edistää ja mahdollistaa monipuolisen liikunnan harrastamisen eri kohderyhmille. Liikuntapalvelut tukevat urheiluseurojen liikuntakasvatustyötä ja lisäksi myös muiden vapaaehtoisjärjestöjen liikuntatoimintaa mahdollisuuksien mukaan.

Toiminnassa kiinnitetään huomiota kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Liikunnan on todettu olevan yksi tärkeimmistä yksilötason hyvinvoinnin ylläpitäjistä. Liikuntapalvelut ovat mukana koulujen ja päiväkotien liikuntakasvatustyössä, samoin terveysliikunnan ja vanhusväestön liikunnan suunnittelussa ja toteutuksessa muiden hallintokuntien ja eri yhdistysten kanssa.

Liikuntapalvelut suunnittelevat ja toteuttavat liikuntapaikkojen ja -tilojen kunnossapidot, saneeraukset ja uudisrakentamiset yhdessä teknisten palvelujen kanssa. Suunnittelussa on tarvittaessa mukana myös muita hallintokuntia. Liikunnan järjestämisessä ja tukemisessa huomioidaan erityisesti sellaiset liikuntamuodot, joita voidaan harrastaa lähes kaikissa elämän vaiheissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Liikuntapalvelut mahdollistavat laajamittaisen liikunnan harrastamisen kaikille kuntalaisille. Liikuntapalvelut jakavat urheiluseuroille, järjestöille ja yksityisille henkilöille liikuntapaikkavuorot ja myöntävät avustuksia urheiluseuroille ja muille toimijoille.

Liikuntapalveluiden tärkein sisäliikuntatila on monitoimitalo, jota käytetään monipuolisesti niin koulujen liikuntatilana, kuin myös harraste- ja harjoitustilana iltaisin ja viikonloppuina. Monitoimitaloa käytetään liikuntatoiminnan lisäksi mm. messujen, konserttien ja erilaisten juhlien järjestämiseen sekä mahdollisuuksien mukaan eri järjestöjen harrastus- ja kokoontumispaikkana. Jokilatvan opisto käyttää monitoimitalon liikuntatiloja liikuntapireihin ja itse hallinnoi monitoimitalon luokkatiloja opintopiireissään.

Uimahallia ja sen toimintaa kehitetään aktiivisesti käyttäjiä kuunnellen. Liikuntapalvelut tarjoavat esi- ja perusopetuksen oppilaille kaksi ilmaista uintikertaa lukukaudessa. Koulut käyttävät uimahallia luokkaa kohden noin kuusi käyntikertaa vuodessa.

Seutukunnallista liikuntatoimien yhteistyötä jatketaan osallistumalla lähikuntien yhteiseen, yli kuntarajojen kattavaan liikuntatoimintaan. Tarvittaessa tehdään myös yhteishankintoja.

Kannustetaan ja tuetaan urheiluseuroja ja muita paikallisia yhdistyksiä hakemaan ja toteuttamaan Haapajärvelle valtakunnallisia ja alueellisia liikuntatapahtumia. Liikuntapalvelut hyödyntävät Haapajärven Kiilojen Someron majaa toiminnassaan.

Teknisten palvelujen kanssa yhteistyönä taataan kaikille kuntalaisille monipuolinen liikunnan harrastaminen ylläpitämällä erilaisia liikuntakohteita, kuten esim. pidetään hyvässä kunnossa kaupungin sisäliikuntatilat, hiihtoladut, urheilu- ja pelikentät, jääurheilualueet, frisbeegolfraudat, lähiliikunta-alueet ja skeittirampit. Myös uusia lajeja kartoitetaan ja saadut toiveet toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

Toteutuminen:

Maakuntaviestissä Kaustisilla 14.1.2023 oltiin mukana kahdella joukkueella. Haapajärvi 1 sijoittui A-sarjan seitsemänneksi. Haapajärvi 2 oli B-sarjan 18. Maakuntaviestissä oli mukana kaikkiaan 36 joukkuetta, joista 15 A-sarjassa.

Postilaatikkohiihto-kampanja oli käynnissä 27.1.2023 - 31.3.2023. Kampanja toteutettiin yhteistyössä Ruuskan kyläkaupan kanssa. Päätöstilaisuus järjestettiin Ruuskan kyläkaupan tiloissa 19.4.2023. Pääpalkintona kampanjaan osallistuneiden kesken arvottiin 500€-lahjakortti hiihtovälineiden hankintaan Ruuskan kyläkauppaan.

19.2.2023 järjestettiin monitoimitalolla toimintaa lapsille hiutalehipat-tapahtuman muodossa. Salissa ja muissa tiloissa oli erilaisia toimintapisteitä, ja lopuksi esiintyi Pentti Punkin Syntymäpäivät -niminen yhtye. Mukana järjestämässä tapahtumaa oli seurakunta, 4H, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut sekä paikallisia urheiluseuroja.

Koululaisten hiihtokisat järjestettiin Somerossa 28.2.2023 yhteistyössä opettajien ja Haapajärven Kiilojen hiihtojaoston kanssa. Kisoihin ilmoittautui 55 koululaista.

Hiihtolomalla järjestettiin toimintaa lapsille. Pelivuoroja koululaisille monarilla, wibit-rata uimahallilla sekä Hopsis-pomppulinnaa monarilla.

Urheiluseurojen vuosivastukset olivat haettavissa 1.3. – 31.3.2023 välisenä aikana. Hakemuksia tuli kaikkiaan kahdeksalta seuralta. Avustuksia jaettiin yhteensä 27 000€. Vuosivastuksiin tuli viime vuodesta alkaen sellainen muutos, että stipendiovastuksia ei enää jaeta. Stipendiovastusten rahasumma (5 250€) on yhdistetty vuosivastusten summan (21 750€) kanssa, jolloin jaettava rahasumma on edelleen yhteensä 27 000€. Ajatuksena muutoksessa on se, että avustukset kohdistuisivat mahdollisimman paljon toiminnan järjestämiseen.

Koululaisten maakuntaviesti järjestettiin 21.3.2023 Sievissä. Kisoista tuloksena oli lopulta ankkuriosuuden siderikon ja lainasuksen saannin jälkeen kuudes sija. Epäonni jätti hampaankoloon. Ilman siderikkoa olisimme taistelleet hopeasta. Muuten viesti sujui hyvin, ja hiihtäjät onnistuivat hienosti!

Uimahallilla toteutettiin uintikampanja, kevätkauhonnat 2.0. Kampanjaan pystyi osallistumaan kirjaamalla aulassa sijaitsevaan vihkoon nimensä ja uidut kilometrit/jumputut minuutit. Jokainen merkintä oli arpa. Pääpalkintona osallistuneiden kesken arvottiin 200€ lahjakortti vapaavalintaiseen paikalliseen yritykseen.

Ulkoliikuntapaikkojen käyttövuorot olivat haettavina 24.4. – 7.5.2023. Vuorot astuivat voimaan ma 29.5.2023.

1.5.2023 alkoi valtakunnallinen, leikkimielinen pyöräilyn kilometrikisa, johon Pyhäjärvi haastoi jälleen hallitsevana kuntasarjan mestarina Selänteen alueen kunnat mukaan. Kisaan voi osallistua joukkueena, esimerkiksi työ- tai kaveriporukalla. Sarjoja kisassa on useita, joukkueen koko määrittää sarjan. Kisa on voimassa syyskuun loppuun saakka.

3.5.2023 polkaistiin käyntiin liikuntakampanja nimeltä postilaatikkokuntoilu yhteistyössä Ruuskan kyläkaupan kanssa. Kampanjaan voi osallistua pyörällä tai jalan liikkuen kirjaamalla postilaatikoista löytyviin vihkoihin oma nimi ja liikuttu matka/päivä. Laatikoita on ympäri kylää yhteensä 16 kpl. Kampanjaan osallistuneiden kesken arvotaan pääpalkintoina kaksi 500€:n lahjakorttia Ruuskan kyläkaupan urheiluosastolle, toinen pyöräilijöiden ja toinen jalan liikkuneiden kesken. Kampanja on voimassa syyskuun loppuun saakka.

10.5.2023 unelmien liikuntapäivänä järjestettiin yhteistyössä koulujen, paikallisten urheiluseurojen ja muiden toimijoiden kanssa Ronkaalan alueella harrastusten esittelypäivä lapsille. Tapahtuma oli osa Harrastamisen Suomen mallin hanketta, jonka ajatuksena on löytää mahdollisimman monelle lapselle jokin harrastus. Tapahtumaan osallistuivat päivän aikana kaikki Haapajärven alakoululaiset ja 7-luokkalaiset sekä osa eskareista, yhteensä noin 700 oppilasta. Tapahtuma sujui kaiken kaikkiaan hyvin.

Toukokuussa alkoi liikuntahanke nimeltä liikkeellä hyvää. Hanketyöntekijä aloitti työt 15.5.2023. Liikkeellä hyvää -hanke on vuoden 2023 loppuun kestävä hanke, jonka tavoitteena on saada matalalla kynnyksellä liikkeelle aikuisia ja ikääntyneitä, joille liikkuminen ei vielä ole osana arkea. Hankkeeseen kuuluu liikuntaneuvontaa, matalankynnyksen liikuntahetkiä sekä kaikille avoimia yleisöluentoja.

22.5.2023 järjestettiin uimahallilla kaupungin mestaruusuinnit yhteistyössä Haapajärven Kiilojen uintijaoston kanssa. Tapahtuman järjestelyistä vastasi liikunnan ja valmennuksen ammattitutkintoa Vuokatissa opiskeleva Maarit Teriö-Mattola.

24.5.2023 järjestettiin KJS:n 1-luokkalaisten ja pienryhmän iltapäiväkerholaisille toimintaa Taiston puistossa. Mukana järjestämässä olivat 4H, seurakunta ja liikuntapalvelut.

Kirjastoon hommattiin lainattavaksi pari beach volley palloa sekä lisää tennismailloja ja -palloja - myös lapsille.

Uimahallin kesäsulku alkoi pe 23.6.2023.

Ronkaalan yleisurheilukentällä järjestettiin kesän aikana lasten viikkokisoja yhteistyössä Haapajärven Kiilojen yleisurheilujaoston kanssa. Kisoja järjestettiin yhteensä seitsemät.

Uimahalli avattiin jälleen kesätauon jälkeen 7.8.2023.

Syksyn vuorot monitoimitalolle ja uimahallin liikuntatilaan olivat haettavina 8.8. – 20.8.2023. Vuorot alkoivat 28.8.2023.

7.9.2023 järjestimme Ronkaalan yleisurheilukentällä koululaisten yu-kisat yhteistyössä Haapajärven Kiilojen yleisurheilujaoston kanssa.

11.9.2023 kävimme Ylivieskassa KLL:n Oulun eteläisen piirin peruskoulujen yu-mestaruuskilpailuissa. Kisat sujuivat hienosti, saaliina 8 mitalia.

27.9.2023 järjestettiin Ronkaalassa koululaisten puistojuoksut. Osallistujia oli yhteensä noin 240.

Liikkeellä hyvää -hankkeen puolesta kesällä on ollut toimintaa: Matalankynnyksen liikuntaryhmiä, liikuntaneuvontaa, pop up -kyläkiertue, liikuntakokeilut, yleisöluento, jumppaohjeita kaupungin nettisivuille sekä porrastreeniohjeita kuntoportaisiin.

Mittarit

	TP21	TP22	TA23	Tot. 30.9.
Monitoimitalon aukiolotunnit	3 130	3 089	3 700	2 268
Monitoimitalolla liikuntakävijöitä (iltakävijät)	30 600	25 955	59 000	19 240
Uimahallin aukiolotunnit yleisölle	2 580	1 645	2 500	1 199
Uimahallilla kävijöitä (sis. asiakkaat +koululaisuinnit)	35 870	35 755	36 000	26 076

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP2021	TP2022	TA2023	Tot. 30.9.
Menot	17 303 135	17 896 091	18 812 482	14 175 800
Tulot	1 745 942	1 894 408	2 227 233	1 446 808
Netto	15 557 193	16 001 683	16 585 249	12 729 000

